

heränneet ja ottavat ussia tilauksia ja uudistavat v... kääntyy heidän puoleensa. He ovat: Minnie Toivonen ja Saima Mäntynen. Ja nyt lopuksi kehottaan kaikkia toveritarita että tekisivät voitavansa tämän lehden levittämiseksi, sillä se on välttämätön jokaisen työlläisen kotiin ja jokaisen luettavaksi, sillä siinä on lukemista niin miehille kuin naisillekin. Siks levittäkää Toveritarta!

EI VALITTU.

SICAMOUS, B. C., CAN.

Syyskiireet ovat etei tahdo ehtiä istahuttamaan päivästä ja illalla on niin väsynyt, ettei tahdo jaksaa mitään kirjoittaa. Mutta en saata olla lähestymättä nyt Toveritarta, vaikka on kiirekin.

Ensin kiitän kaikkia Moron emäntiä vieraanvaraisuudesta miunna ja lapsiani kohtaan ja sinulle pieni polka suuri viitos siitä kuin olit niin kiltti ja vedit kärryillä sairasta polkaani sinne kylään. Joane hän ei ollut voinut itse käydä. Ja se kylläsi käynyt kävi niin hyvin, että joka talossa sai Toverittaren tilauksen. Ajattelin, että jos olisi joka paikassa niin hyvä onni Toverittaren asemiehellä, niin eipä totisesti menisikään Toverittaren tilaajamäärä alas päin, kuten viime numerostakin näkyy, että on mennyt.

Keräämäni rahan J. Ahon hyväksi, joka on keuhkotaserausten parantolassa, olen lähettänyt hänelle. Sitä oli \$2.75, jonka tässä ilmoitan rahan lahjoittajille.

Ompa oikeen ikävä mieli, kun ei voi olla enemmän osaston hommissa eikä ihmättömyyksiä. Mutta ei kös me siunomukset ruveta harjoittelemaan sitä "Kirkon viholista" ja mennä Salmon Armiin se näytetään ennen talven tuloa.

MARY RANTA.

ROSSLAND, B. C. CAN.

Koska ei laula ihavat niin minä laula.

Täällä sairastaa Mrs. Wilson reumatismia jalassa joka onkin ikävä niinkin ison perheen äidille.

Täältä vietin mielisairaalaan Mrs. Minnie Lilja.

Ehkä täälläkin alkaa pian näyttämökäusi koska pian näytetään kappale, mutta nimeä en muista.

Silppä syksyinen tervehdys kaikille Toverittaren pienille ja suurille lukijoille. Tosi ystävyysellä.

RHTA LIISA.

NEW YORK, N. Y.

New Yorkin valtiossa on lapsia tapaturmaisesti kuollut ja loukkaantunut tänä armon vuonna, 1917, kaikkiaan 5.400 lasta, joista 219 on tapettu eli kuollut sairaalassa, N. Y. Cityssä ja satoja on jäänyt valvaiseksi koko elinjälkeensä. Syysk. 6 p. New Yorkin kaduilla loukkaantui 44 ja yksi kuoli. On siltäkin jo lasten tapaturmia tämän vuoden osaksi. Ja onkos se ihme kuin köyhän lapsella ei ole muuta leikkipalkkaa kuin katu, jossa saa aina olla, hermoja kuluttavassa jäänytksessä, että ei vakuutusta sutoon oli kaaran alle. Nyt ne koettavat saada kaupunkiin isää lupaa saada laittaa lapsille leikkikenttiä Central puistoon, johon sopisi 20,000 lasta.

Äärettömän suuri summa tulisi siitä luvusta jos laskettaisi koko Yhdysvaltain "tapaturmat" yhteen, kuinka paljon on kuollut tehtaissa ja kalvannoissa, rautateillä, ynnä monella muulla alalla jo tänä vuotena.

Viime vuotena 1916 yksin rautateillä tapettiin 10,001 (kymmentuhatta yksi) ja loukkaantui 196,722.

Reiluksi se vaan käy tuo työlläisten tappaminen tässäkin maassa, ei luulisi olevan halua lähteä tuolle puolen Atlantia enkään hakemaan lisää tapettavia. Mutta verta, verta täytyy saada sitä janoaville. Tuhannet sotilait ovat marssineet New Yorkin katuja hyvästiksi Ruuskaan lähteesään. Kamalaa vaikutuksen niiden näkeminen teki vähänkään ajattelemaan ihmiseen, kun pistimet paljastettuina, hiki otsasta valuen salvat ihalla viittä "häventä" — viimeisen kerran, ehkä monikin kapitalistien hurratessa. Sanomalehdille otettiin valokuvia, mutta vain niistä, jotka nauraen hyvästiä heitti omallsilleen.

ja tuffavilleen. Ja mikä siksi nyt sanomalehtiin kuvia ottaa itkkeistä urhoista? Kapitalisti pelkää "tunnelman" häiriintyvän, sillä hän haluaa nauraa ja häntä naurattakin niin. — tuo työlläisten tyhmyys — kun ei ne vaan tulisi niin vilvaaksi, että näkisivät hänen nauravan — silloin — ?

H. L. — R.

BUTTE, MONT.

Ihme ettei paremmat kynäilijät ota kirjoitukseen lehteemme, vaan täytyy minun taasen huonosta sanostani huolimatta katkaista äänentoimyyksi.

Lakko on entisellään, tai ei juuri entiselläänkään, vaan on se nyt paljon hujompi kuin milloinkaan ennen tämän lakan olemassa olon ajalla. Se on luja kuin muuri, huolimatta siitä, että kaivospomot ovat kaikki koiran koukkunsa panneet käytäntöön tämän lakan murskaamiseksi, vaan niistä yrityksistä on aina tullut pankkakukko. Lakkoilaisille niistä on ollut suurempi hyöty ja lakan onnistumiselle on pomojen tyhjiään rannennut kokotukset olleet suurena apuna. Ajattelamattomampikin työlläinen on tullut näkemään miten raakoja ja raukkamaisia keinoja pomot käyttävät järjestyneitten työlläisten kukistamiseksi ja niin ollen yksi kerrallaan tulevat ymmärtämään järjestymisen tarpeellisuuden. Yksi kaikkien puolesta, kaikki yhden puolesta, niinhän ne kapitalistitkin tekevät kasvatustyötä keskuudessaan ja valvovat asioitaan, että ne suunnatimmat voittoosingot keskittyisivät vaan visseihin kassaholveihin.

Kaivospomot luulivat, että Butten lakko on sillä hyvä ilman suurempia sovitteluja, kun he vaan saavat F. H. Litten sormenkyynnet elävältä nyljettävä, asettaa köysi ympäri ruumiin ja auton jälkeen venymään pitkin kaupungin kivisiä katuja, että nalka ihat ja suonetkin ovat hinkalutuneet katkoviin ennenkuin ollaan määrällä rautatie sillalla, jossa sitte tuo hirveä loppusuoritus toimitettiin, toinen pää nuoraa kaulaan toinen pää sillan kaidepuuhun kiinnitettyä hirtettiin tuon urhoillisen toverimme raadelluun ruumiin, yli kaidepuun maan ja taivaan välille roikkumaan aivan kuin joku rikoksellinen, vaan sentähden, että hän uskalsi kehottaa osatovereitaan, työlläisiä vaatimaan hiukan enempi leipää ja yleensä siedettävämpää olosuhteita itselleen ja perheilleen. Pomot eivät olisi tuota työtä teittäneet, jos he olisivat täydelleen tietäneet teittävänsä työn tulokset. F. Litten murhan johdosta on järjestetty tuhansia työlläisiä ja yhä eteenkinpäin järjestetään. Ei ole pitkä aikaa kun niitten lukumäärä nousee kymmeniin tuhansiin, jotka saadaan F. L. murhan jäljityksellä järjestyneitten työlläisten riviehin.

Kamalat ovat ne nautin replimat jäljet odesmenneen osatoverimme ruumiissa, jolla oli nautittu hänen ihuksinsa ihmituksia niistä kulta ovat ensimmäiset kuoleman listalle merkityt toverimme. Tov. Thomas Campellelle M. M. W. U. presidentille lähetettiin nimeton kirje jossa luvatilla panna käytäntöön elok. 24 kello 12 päivällä. Nyt on syyskuun 9 p. eivätkä ainakaan vielä ole saaneet tov. Campella hanskoihinsa, sillä hän on aina henkivartiain ympäröimänä kuten Venäjän Niku ennen.

Suomalaisia haalio on vahva vartijajoukko vähimmäsa yötä ja päivää, sillä rahamiehet ovat uhanneet rajoittaa sen ilmaan kostoiksi siitä kun suomalaiset ovat antaneet halunsa Metal Mine Workers union käytettäväksi. Ilman tätä kokouspaikkaa ei kaivosmiehillä olisi ollut mitään mahdollisuutta pitää kokouksia missään täällä kumpiköllä. Kaivospomot ovat nolkkouksesta keltäneet kaikki nurkat heiltä kokousten pitämiseksi. Ei ole ihme että ovat vihansa puskenet suomalaisiin ja suomalaisten onnistumaa haalita kohtaan, joka on tullut järjestyneitten työlläisten varsinaiseksi kodiksi.

Itepitäntön huhu liikkeu kylässäme, että ihos 20 työlläistoverimme ruumiit lepää vielä Speculator kalvannon pohjatasanteilla. Vaan miten kaikki muutkin elanto-tarpeet. Kyllä käskää taas laittaa hyvää ja halpaa että tulot menoille piisaist.

tös oli se, että työlläiset olivat itse syyllä. Helppohan oli kuolleita syyttää. Elvähän he voineet itseään puolustaa, kun olivat jo henkensäkin ehtineet uhrata kapitalistin urhialtarille. Ja tämä porvarillinen oikeuslaitos ei ollut vielä siihenkään tyytyväinen, että sai syyttää aita henkensä menettäneitä työlläisiä, mutta olisivat halusta heitä vielä tuominneekin, jos se olisi ottanut laatuun käydäkseen.

Eilen illalla 8 p. lähettiin viemään Butten poikia sotilasharjoitusleirille. Sydäntä särkevä oli näky, kun nuo äskän kodistaan riistetyt työlläiset jättivät, arvatenkin viimeiset hyvästit omallsilleen. Surkean kuuluisa pormestari Maloney piti pojille oikeustalon edustalla lähtöpuheen, jossa puheessa ei ollut sanaakaan, jolla viittisi työväenlehdien palstoja täyttää, ihmisiä oli monen kadun väliin laajuudelta seisomassa ja katsomassa työlläistoverien teuraiksi viettä. Ja jotkut huusivat: "Hyvästi, ja Jumala olkoon kanssanne!" — Sittenkin Jumala riepui sai selkäänsä väärällä vuorolla.

Kaivostyölläinen B. F. McCabe sai surmansa Crosbyssa, Mont., missä hän oli väliaikaisesti työssä sähköhisin käyttäjänä. McCabe vahingossa kosketti kädellään voimakkaaseen sähköjohtolankaan. Vaimo ja kaksi piennä lasta jäivät suremaan isän ennen aikaista poisuuttoon. Sattuin näkemään tapauksen, kun tuotiin ruumis kotiin. Vaimo makasi tajuttomana sohvalla ja nuo kaksi pikku poikaa tarttuivat setäi kaulasta kiinni. Lasten setäi kietoi lapset sylitynsä ja kaikki kolme nybkyttivät yhdessä. Ajattelin, että kun sattuisi nyt joku skääppi paikalle, ottaisit sitä niskasta kiinni ja selittäisin, että te skääpät olette tämänkin miehen kuolemaan syyllä. Tuonkaan isän ei olisi tarvinnut mennä työhön, johon hän ei ollut harjaantunut, ellei olisi ollut skääppejä, olisi tämä lakko jo "selattu" ja tämäkin isä olisi vielä elävänä ja terveenä perheensä keskuudessa. McCabe oli lakkolainen.

Yhdeksäntoistavuotias tyttö Oiga Hanson, joka katosi täältä kuukausi aikaa löydettiin kuolleen ja pahoin mädättyneenä läheltä Rond Housea. Ruumiin läheltä löydettiin pistooli. En tiedä edellyttäneekö tuo sitä, että Oiga olisi tehnyt itsemurhan. Tyttö tuli tänne Sebekasta, Minn., ja oli ollut Butness viisi kuukautta. Kerroin enemmän kuin saan asiasta parempia tietoja.

Näin viime Toverittaren numero-rosta, että Selma-täidin on mentävä sairaalaan, jos olosuhteet sen myöntävät. Toivoisin, että ei tuo sairaalareissu olisi kovin vaarallinen ja pitkä-aikainen, että hän pääsisi pian työhomsiin takaisin. Olemme Selmätällä oppineet jo niin hyvin ymmärtämään, että tuntuisi melkein vieraalta lehteemme, jos toimituksessa olisi joku toinen täi.

MUORI II-I.

LEHIGH, MONT.

Ompa tämä Lehighin kirjeenvaihtaja saanut jo levittää, koska en ole neijännes vuoteen kirjoittanut. Vaan oipa tuota ole suuria kirjoittamiskaarti, osaston toiminnasta ei mitään. Yudet piknekit olemme saaneet toimiksi tänä kesänä ja pari kokousta on pidetty kiireen kaupalla, kun kesäiseen aikaan tahtoo ihmisillä olla omat menous, ja kun ei ole vakiuita kokoontumis paikkaa. Ei ihmeeseen jos hommat on niin ja näin.

Ompeluseuran naiset nyt kuitenkin valmistavat syys-myymälästä, että taas silloin saadaan jonkinlaista rahan tuloa.

Asuntojen vähyys tekee hitaaksi suomalaisten lisääntymisen, täytyy ostaa itsellensä mökin jos mieli perheelliset pysähtyä ja huoneet ovat huikeaa kallista vuokrata. Ei saa kuin sattumalta.

Kesä on ollut kuivaa, ettei perunat kasvaneet paremmin kuin muutkaan kasvikset. Ruohokin on kuivunut, ettei elukat suuriaakaan syömissä saa. Heinät kuuluunkin tulevan ennenkuulmattomaa kalliiksi ensi talvena, kun kaikki muutkin elanto-tarpeet. Kyllä käskää taas laittaa hyvää ja halpaa että tulot menoille piisaist.

Hauskaa syksyä kaikille Toverittaren kannattajille. Ja toivon että ny-

kyinen toimittaja jaksaisi olla toimessaan, että meidän työlläisten äänä lehti edelleenkin pysyisi arvokas-sisällönsä, kuten se viime vuotena on ollut.

TEHTÄIN OLYA.

WORCESTER, Guinsigamond, MASS. Piirran täältä taasen vähän kuulumisia puoluetoverille.

Toinen päivä syysk. valittiin puunassen viikon armeija. Kovasti kuuluvat marssineen koko viikon. Ei miekkain eikä muiden kehittäen kanssa, vaan tiedon väkkyvän säälön ja kirjanipun kanssa. Ensi sunnuntaina on puunassen viikon päättäjäiset, saapas nähdä kuinka ovat onnistuneet.

Viime sunnuntaina oli ohjelmakokous. Naapuri osastosta oli puunmassa tov. K. Pitkänen. Hän selitti Yhdysvaltain sosialismin historiaa jota yleisö seurasi tarkkaavasti.

Piknekkii on pidetty useita. Niissä on ollut aina ohjelmansuorittajia naapuriosastosta. On hauska tavata henkilöitä, jotka eivät ole rivoiksi la varustettuja. Toivomme, että edelleenkin käyvät avustamassa toimintaamme.

Kirjallisuus ja sanomalehti asia-miehinä toimivat edelleen Effi Kekkinen, Alex Kortes ja Herman Salonen.

Hävittömyytensä huippuun kohosi täällä kaksi nuoraa. Kun eräs emäntä eräänä iltana mitään avistamatta tuli kotiin olivat he varustettuna kallellailla ilkeyksillä ja siltä suunnalta alkoi tulla kaikellaista roskaa, jossa he olivat joista yksi sattui malnuttua emäntää nenään. Eikä he vielä tyytyneet siihen, mutta tulivat ilki puolen yötä aikana meluamaan saman emännän oven taan kun jo oli kaikki nukkumassa. Löivät oven ja käyttivät mitä hävittömyintä kieltä ja kun kuulivat, että "pääsevä" vastamaan teolistaan, niin muillille tuli häitä kätehen.

Ja nyt kiireesti rästämään emäntää. Kekisivät hädässään sellaisen valeen, että muka hän viskaasi kivellä heitä riivattuja ja niin he olivat sitte oikeudessa, jossa eivät voineet saada minkäänlaista syytä syyttämässä emännän päälle. Sits väärä ilmianto. Sille häpeä, jolle häpeä kuuluu ja myös syytety sanol, että tapelkoot omiin nimiinsä, ja varojensa jälkeen. Ei he saa kuitenkaan rötöksään rehellisten ihmisten syyksi. "Pöyhän tähti" saa pitää sellaiset hyvänään, ei meistä tule "Pöyhän tähden" kannattajia.

Täällä on joitakin perheitä oikeen veren himosia. Tuonoinakin löi eräs Emeli Mäki Jack Hakalan oikein härmän malliin veitsellä josta yleislästä sai luovuttaa koko paljo likkoja rahojaan.

E. N.

LAURIUM, MICH.

Ompa ihme ettei kukaan laurumilaisista Toverittaren lukijoista kaipa paikkakuntakirjeitä paitsi minä. Olen koko kesän ollut töherämättä silin2 toivossa, että joku toinen ottais ja kirjoittaisi, mutta ei näy ei kuulu muuta kun hiljaisuutta. Seepä vuokse otan taas vapauden ja piirran jonkun rivisen.

Kesä on ollut kovin lyhyt, sillä nyt on jo melko kylmät ilmat. Kyllä se tuntuu kovalta taistella talven kanssa to kuukautta vuodessa nykyisten e-hukustannusten aikana. Ilan pelotitaisi katoa tulevaisuuteen, ellei tämän syynkään taipaleen takaa näkisi uuden ajan arvon sarastusta. Tehkääme työtä tarmolla nuden päivien kottoon saakka, jokainen, jolle kaikkien ihmisten hyvinvointi on jostain merkityksestä.

Eiämä täällä kuuluisalla Kupari-saarella menee tavallista rataansa. Kaivosurhia tapahtuu joka viikko ja montakin vilkossa kun sattu. Jolle tuntuu syynä ja seurauksen lakia niin ehdottomasti luulisi jumalan pitävän työntekoa syntinä, kuten papit tapaa ruumissaarrolloissaan nativisti sanoa, että synnin palkka on kuolema. Ikäänkun työlläiset eivät eläissään olisi muuta tehneet kuin syntä.

Me työlläiset lotka tunnemme parhaiden oman elämämme tiedämme, että polkkouksesta jokaisen työlläisen palkka on ennen aikainen kuolema, joutuva ilman raskaasta raadannasta epäterveellisissä työpaikoissa ja sitte on melkein harvinaista nykyaikana.